

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0134/2003

25 april 2003

*****II**

ANDRABEHANDLINGS- REKOMMENDATION

om rådets gemensamma ståndpunkt inför antagandet av Europaparlamentets
och rådets förordning om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande
elhandel
(15527/2/2002 – C5-0036/2003 – 2001/0078(COD))

Utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

Föredragande: Peter Michael Mombaur

Teckenförklaring

- * Samrådsförfarandet
majoritet av de avgivna rösterna
- **I Samarbetsförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- **II Samarbetsförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- *** Samtyckesförfarandet
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget
- ***I Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- ***II Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- ***III Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

Ändringsförslag till lagtexter

Parlamentets ändringar markeras med ***fetkursiv stil***. *Kursiv stil* används för att markera ord eller textavsnitt som man tycker bör korrigeras innan den slutliga texten produceras (exempelvis om en språkversion har uppenbara fel eller saknar textavsnitt). Dessa förslag underställs berörda tekniska avdelningar för godkännande.

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTION	5
MOTIVERING	9

PROTOKOLLSIDA

Vid plenarsammanträdet den 13 mars 2002 fastställde parlamentet sin ståndpunkt vid första behandlingen av ärendet, en behandling som avsåg kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel (KOM(2001) 125 – 2001/0078(COD)).

Vid plenarsammanträdet den 13 februari 2003 tillkännagav talmannen att den gemensamma ståndpunkten hade mottagits och att denna hänvisats till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi (15527/2/2002 – C5–0036/2003).

Vid utskottssammanträdet den 29 maj 2001 hade utskottet utsett Peter Michael Mombaur till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 19 februari, 25 mars och 24 april 2003 behandlade utskottet den gemensamma ståndpunkten och förslaget till andrabehandlingsrekommendation.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till lagstiftningsresolution med 40 röster för och 4 röster emot.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Carlos Westendorp y Cabeza (ordförande), Peter Michael Mombaur (föredragande), Gordon J. Adam (suppleant för Gary Titley), Per-Arne Arvidsson (suppleant för Christian Foldberg Roving), Danielle Auroi (suppleant för Yves Piétrasanta), Luis Berenguer Fuster, Felipe Camisón Asensio (suppleant för Umberto Scapagnini), Giles Bryan Chichester, Nicholas Clegg, Marie-Hélène Descamps (suppleant för Guido Bodrato), Concepció Ferrer, Francesco Fiori (suppleant för Paolo Pastorelli), Colette Flesch, Neena Gill (suppleant för Myrsini Zorba), Norbert Glante, Alfred Gomolka (suppleant för Werner Langen), Michel Hansenne, Malcolm Harbour (suppleant för Sir Robert Atkins), Philippe A.R. Herzog (suppleant för Gérard Caudron), Hans Karlsson, Bashir Khanbhai, Dimitrios Koulourianos (suppleant för Konstantinos Alyssandrakis), Wilfried Kuckelkorn (suppleant för Mechtild Rothe i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Rolf Linkohr, Caroline Lucas, Erika Mann, Eryl Margaret McNally, Elizabeth Montfort, Bill Newton Dunn (suppleant för Willy C.E.H. De Clercq), Angelika Niebler, Josu Ortuondo Larrea (suppleant för Nuala Ahern), Reino Paasilinna, John Purvis, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Bernhard Rapkay (suppleant för Massimo Carraro), Imelda Mary Read, Paul Rübig, Gilles Savary (suppleant för Harlem Désir), Esko Olavi Seppänen, Patsy Sörensen (suppleant för Elly Plooij-van Gorsel i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Claude Turmes, Roseline Vachetta, W.G. van Velzen, Alejo Vidal-Quadras Roca, Dominique Vlasto och Olga Zrihen Zaari.

Andrabehandlingsrekommendationen ingavs den 25 april 2003.

FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

Europaparlamentets lagstiftningsresolution om rådets gemensamma ståndpunkt inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel (15527/2/2002 – C5-0036/2003 – 2001/0078(COD))

(Medbeslutandeförfarandet: andra behandlingen)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av rådets gemensamma ståndpunkt (15527/2/2002 – C5-0036/2003),
 - med beaktande av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen av ärendet¹, en behandling som avsåg kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådet (KOM(2001) 125²),
 - med beaktande av kommissionens ändrade förslag (KOM(2002) 304³),
 - med beaktande av artikel 251.2 i EG-fördraget,
 - med beaktande av artikel 80 i arbetsordningen,
 - med beaktande av andrabehandlingsrekommendationen från utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi (A5-0134/2003).
1. Europaparlamentet föreslår nedanstående ändringar i den gemensamma ståndpunkten.
 2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen parlamentets ståndpunkt.

¹ EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 379.

² EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 72.

³ EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 440.

Ändringsförslag 1
Skäl 18

(18) För att garantera att den inre marknaden fungerar väl bör det införas förfaranden som ger kommissionen möjlighet att anta beslut och riktlinjer om bl.a. tariffsystem och kapacitetstilldelning, och som samtidigt säkerställer att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter är delaktiga i denna process.

(18) För att garantera att den inre marknaden fungerar väl bör det införas förfaranden som ger kommissionen möjlighet att anta beslut och riktlinjer om bl.a. tariffsystem och kapacitetstilldelning, och som samtidigt säkerställer att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter är delaktiga i denna process, **i förekommande fall genom sin europeiska sammanslutning. Tillsynsmyndigheterna har en viktig uppgift i att ytterligare utveckla bestämmelser och mekanismer som är betydelsefulla för genomförandet av den inre marknaden för el.**

Motivering

Förslaget till förordning utgör en rättslig ram vars innehåll inte fullbordas förrän vid tillsynsmyndigheternas Florensforum. Därför är det skäl att klarare betona den roll som rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (CEER) har i den fortsatta processen, om rådet definieras i direktivet om den inre marknaden för el.

Ändringsförslag 2
Artikel 2, punkt 2, led b

b) gränsöverskridande flöde: ett fysiskt elflöde i en medlemsstats överföringsnät som uppkommer genom påverkan av producent- och/eller konsumentverksamhet utanför medlemsstaten i fråga på dess överföringsnät. Om två eller flera medlemsstaters överföringsnät helt eller delvis ingår i en enda kontrollenhet **får tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna besluta att, dock endast beträffande de kompensationsmekanismer mellan systemansvariga för överföringsnäten som avses i artikel 3 i**

b) gränsöverskridande flöde: ett fysiskt elflöde i en medlemsstats överföringsnät som uppkommer genom påverkan av producent- och/eller konsumentverksamhet utanför medlemsstaten i fråga på dess överföringsnät. Om två eller flera medlemsstaters överföringsnät helt eller delvis ingår i en enda kontrollenhet **skall** hela kontrollenheten anses ingå i en av de berörda medlemsstaternas överföringsnät, för att **förhindra att** flöden inom kontrollenheter anses som gränsöverskridande flöden och **ger**

denna förordning, hela kontrollenheten **skall** anses ingå i en av de berörda medlemsstaternas överföringsnät, för att **inte** flöden inom kontrollenheter **skall** anses som gränsöverskridande flöden och **ge** anledning till kompensationsbetalning enligt artikel 3 i denna förordning.

anledning till kompensationsbetalning enligt artikel 3 i denna förordning. **Medlemsstaternas tillsynsmyndigheter skall besluta vilken av de berörda medlemsstaterna kontrollenheten som helhet skall anses höra till.**

Motivering

På de områden där den inre marknaden har utvecklats eller ännu håller på att utvecklas oberoende av nationella gränser och där marknaden enbart följer ekonomiska och nättekniska regler i enlighet med det europeiska målet, bör utvecklingen inte återföras till de nationella tillsynsmyndigheternas regi, eftersom dessa tillvaratar nationella intressen.

Ändringsförslag 3 Artikel 6, punkt 1

1. Problem med överbelastning i näten skall åtgärdas genom icke-diskriminerande, marknadsbaserade lösningar som ger effektiva ekonomiska signaler till de berörda marknadsdeltagarna och de systemansvariga.

1. Problem med överbelastning i näten skall åtgärdas genom icke-diskriminerande, marknadsbaserade lösningar som ger effektiva ekonomiska signaler till de berörda marknadsdeltagarna och de systemansvariga. **Problem med överbelastning i näten skall företrädesvis lösas genom icke-transaktionsbaserade metoder, dvs. metoder som inte innefattar ett val mellan de enskilda marknadsdeltagarnas avtal.**

Motivering

Marknadsbaserade mekanismer är den bästa lösningen på överbelastningsproblem, eftersom kapaciteten då fördelas till dem som värdesätter den högst. Därför bidrar marknadsbaserade mekanismer bäst till att minska elproduktionskostnaderna och erbjuda konsumenterna de största fördelarna. Hänvisningen till dessa mekanismer i artikel 6.1 i förslaget till förordning utgör en grundläggande princip för hantering av överbelastningar. Då har det en avgörande betydelse för konsekvensen i förordningen att den principen även förankras i riktlinjerna (som ingår i bilagan till förordningen), vilket för närvarande inte är fallet.

Ändringsförslag 4
Bilaga, led 1, punkt 1

1. De metoder för hantering av överbelastningar som medlemsstaterna infört skall hantera kortsiktiga överbelastningar på ett ekonomiskt sätt samtidigt som man uppmuntrar investeringar i effektiva nät och produktion på rätta platser.

1. De metoder för hantering av överbelastningar som medlemsstaterna infört skall hantera kortsiktiga överbelastningar på ett **marknadsorienterat** ekonomiskt sätt samtidigt som man uppmuntrar investeringar i effektiva nät och produktion på rätta platser.

Motivering

Principen att hanteringen av överbelastningar skall vara marknadsorienterad anges redan i skäl 17 och artikel 6 och bör därför för konsekvensens skull även anges i bilagan.

Ändringsförslag 5
Bilaga, led 4, punkt 1

1. Problem i fråga om överbelastning bör helst lösas med metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som innebär att man inte behöver välja mellan kontrakt från enskilda marknadsaktörer.

1. Problem i fråga om överbelastning bör helst lösas med **icke-diskriminerande marknadsbaserade lösningar och** metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som innebär att man inte behöver välja mellan kontrakt från enskilda marknadsaktörer.

Motivering

Marknadsbaserade mekanismer är den bästa lösningen på överbelastningsproblem, eftersom kapaciteten då fördelas till dem som värdesätter den högst. Därför bidrar marknadsbaserade mekanismer bäst till att minska elproduktionskostnaderna och erbjuda konsumenterna de största fördelarna. Hänvisningen till dessa mekanismer i artikel 6.1 i förslaget till förordning utgör en grundläggande princip för hantering av överbelastningar. Då har det en avgörande betydelse för konsekvensen i förordningen att den principen även förankras i riktlinjerna (som ingår i bilagan till förordningen), vilket för närvarande inte är fallet.

MOTIVERING

1. Förordningens betydelse för paketet den inre marknaden

Europaparlamentet lägger värde vid att det inte enbart uppstår fria och i sista hand sinsemellan obundna delmarknader i unionen, utan verkligen en europeisk inre marknad för energi, genom vilken betydelsen av de regionala monopol som ännu finns kvar eller som bildats på nytt minskar. Omarbetningen av direktiv 96/92¹ utgör visserligen en förutsättning för detta, eftersom den möjliggör fullständigt och effektivt öppna marknader. Den räcker emellertid inte i sig för att garantera att delmarknaderna växer ihop till en inre marknad. I detta sammanhang innebär förordningen det avgörande steget, eftersom den reglerar följande:

- Gränsöverskridande elflöden underlättas, då nätkostnader inte längre läggs till varje gång en gräns överskrids (pancaking), utan de extra kostnader som uppstår betalas genom en fond som finansieras genom de nationella avgifterna för tillträde till nät.
- Reglerna för nationella avgifter för nättillträde bör anpassas till varandra så tillvida att man i mån av möjlighet förhindrar snedvriden konkurrens. För detta fastställs det i förordningen vissa grundregler om tariffer, medan ytterligare ”stegvis harmonisering” bör uppnås genom ett kommittéförfarande (föreskrivande kommitté).
- Hanteringen av överbelastning bör regleras genom öppna och marknadsorienterade metoder. Intäkter som härrör från detta bör i princip användas för det ändamålet.

Kommissionen, Europaparlamentet och rådet är eniga om att förordningen är viktig för att fullborda den inre elmarknaden, liksom om dess viktigaste hörnstenar. Utöver vissa formskillnader kvarstår det emellertid fortfarande innehållsmässiga skillnader mellan första behandlingen i parlamentet och rådet.

2. Skillnaderna mellan rådets gemensamma ståndpunkt och parlamentets första behandling

2.1 Kompensationsfonden (artikel 3)

Trots att parlamentet inte ändrade kommissionens ursprungliga förslag har vissa ändringar införts i rådets gemensamma ståndpunkt. För det första beskrivs fondens kostnadsbas nu mer ingående: utöver de systemansvarigas förluster och nyinvesteringar skall även en del av kostnaderna för befintlig infrastruktur kompenseras. För det andra rör kravet om kompensation av elflöden inte enbart överföringsnät, utan samtliga gränsöverskridande elflöden. Bägge ändringarna innebär anpassningar till välkomna resultat som uppnåtts vid Florensforumet i syfte att utforma kompensationsfonden, och därför kan parlamentet tillstyrka dem.

2.2 Harmonisering av de nationella avgifterna för tillträde till nät (artikel 4)

I detta sammanhang lyder den kontroversiella frågan i vilken omfattning de nationella avgifterna för nättillträde kan harmoniseras genom förordningen. Parlamentet hade krävt en fullständig harmonisering av de komponenter som producenterna skall betala (”G”) för att uppnå jämlig konkurrens. Rådet och kommissionen höll däremot fast vid att G i princip bör vara mindre än den komponent som konsumenterna skall betala (”L”), men att de nationella

¹ Se KOM(2002) 304.

avgifterna inte bör bli föremål för ytterligare stegvis harmonisering förrän inom kommittéförfarandet. Föredraganden accepterar att det för närvarande ännu inte finns någon lösning på frågan om fullständig harmonisering av G-komponenten, eftersom de nationella synsätten går kraftigt isär och frågan därför bör vidarebehandlas i expertforum.

På parlamentets förslag klargjordes det också att de nationella avgifterna för nättillträde bör vara orienterade enbart efter de kostnader som effektiva och strukturellt jämförbara systemansvariga skall stå för. Som ett nytt inslag i texten tillfogades hänvisningen till nödvändiga lokaliseringssignaler. Dessa krävs eftersom förordningens mål på lång sikt är att skapa enhetliga nättariffer ("frimärken") för elförsörjningen i EU. Närheten till potentiella konsumenter bör emellertid vägas ekonomiskt mot valet av förläggningsplats för nya kraftverk, eftersom kostnaderna för överföring av el är betydande. Just för detta behövs det sådana lokaliseringssignaler. Ändringen bidrar således också till att den inre marknaden kan fungera friktionsfritt.

2.3 Hantering av överbelastning och nya sammanlänkningsplatser till andra system

Användningen av de systemansvarigas intäkter från hantering av överbelastning omfattas enligt förordningen av strikta villkor. Eftersom detta kan avskräcka från att bygga nya och särskilt riskabla sammanlänkningsplatser till andra system föreslog parlamentet vid första behandlingen att man för dem skulle möjliggöra ett undantag från bestämmelserna i artikel 6. Rådet har nu breddat denna möjlighet: undantag bör även vara möjliga för utvidgning av kapaciteten hos befintliga sammanlänkningsplatser, och de bör inte omfatta enbart artikel 6 i förordningen, utan generellt bestämmelserna om reglering av nättillträde (artikel 22 i eldirektivet). Man måste naturligtvis se till att de undantagsbestämmelser som uppstår genom att räckvidden breddas inte erbjuder alltför många möjligheter till missbruk. Beviljandet av undantag sker dock på stränga villkor: undantagen skall inte kontrolleras enbart av de nationella tillsynsmyndigheterna, utan även av kommissionen, som tillsammans med en föreskrivande kommitté vid behov även kan upphäva dem. Med tanke på att sammanlänkningsplatsernas kapacitet omgående bör utvidgas betydligt anser föredraganden att den föreslagna undantagsbestämmelsen kan accepteras. Den kompletterar dessutom också översynen av bestämmelserna om samfinansiering av de transeuropeiska energinäten, som parlamentet stödjer (Beysen-betänkandet).

2.4 Riktlinjer och kommittéförfarande (artikel 8)

Europaparlamentet hade i princip förklarat sig instämma med att tekniska detaljer avseende kompensationsfonden enligt artikel 3 och den stegvisa harmoniseringen av de nationella nätavgifterna fastställs inom ramen för ett kommittéförfarande. Storleken på kompensationsbetalningarna från fonden fastställs inte längre genom det rådgivande förfarandet utan genom det föreskrivande förfarandet.

Under första behandlingen hade parlamentet dock föreslagit två ändringar, som inte har inlemmats i föreslagen form. För det första krävde parlamentet att den föreskrivande kommitténs mandat till en början skulle begränsas till fyra år. Parlamentet skulle därefter alltid begära en sådan klausul om upphävande då ett i sig relevant lagstiftningsförfarande inte inleds i syfte att påskynda införandet av ny lagstiftning. I sådana fall måste Europaparlamentet som delaktig lagstiftande myndighet ha möjlighet att ta upp en färsk lag

till ny behandling. Förordningens riktlinjer bör däremot inte betraktas som likvärdig lagstiftning, utan som tekniskt komplement till de kriterier som ingår i förordningen och som ligger på en nivå under lagstiftningen. De väsentliga och även för den lagstiftande myndigheten relevanta beståndsdelarna har däremot inlemmats i artikel 4, så på det sättet har parlamentet dragit nytta av sin rätt. Därför kan rådets enhälliga beslut följas även på denna punkt.

Rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (CEER) bör också ges en formell roll vid genomförandet av förordningen. CEER har dock åter strukits ur förordningstexten, men kommissionen har i motiveringen till det ändrade förslaget uppgett att den ämnar inrätta detta organ i enlighet med lagstiftningen på telekommunikationsområdet, genom ett eget kommissionsbeslut. Om bestämmelserna om kommittéförfarandet av systematiska skäl kvarstår i lagstiftningen såsom rådet och kommissionen senast beslutat bör parlamentet kräva att kommissionen på nytt bekräftar CEER:s kommande roll inom ramen för en plenardebatt. I detta sammanhang skulle man även kunna slå fast att den europeiska organisationen för systemansvariga (ETSO) har en särskild roll, eftersom de systemansvariga inte i sig är aktörer på marknaden utan snarare skall möjliggöra fungerande marknader genom neutral nätverksamhet. Här bör man minnas att förordningen framför allt är en rättslig ram för den kommande utvecklingen, som förhoppningsvis kommer att fortsätta även i framtiden inom ramen för Florensforumet.

Slutligen bör man konstatera att bestämmelserna i artikel 8 möjliggör tillräckliga riktlinjer på unionsnivå för att genomföra *en* äkta inre marknad.

2.5 Ikraftträdande

Parlamentet hade krävt att förordningen skulle träda i kraft samtidigt som direktivet. Detta motsvarar den nuvarande texten.

3. Föredragandens avslutande rekommendation

Förordningen är en viktig beståndsdel i fullbordandet av den inre marknaden för el, och den bör antas i sin nuvarande form. Därför föreslås det utöver ett mindre tillägg till bilagan, som syftar till att klargöra det eftersträvade resultatet, endast två ändringar av texten. Den ena rör rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (ändringsförslag 1, se ovan), och den andra frågan om gränsöverskridande kontrollenheter (ändringsförslag 2).

I framtiden bör man dock se efter om de bestämmelser som fastställs i förordningen räcker för att genomföra den inre marknaden. Kommissionen kommer att ingående övervaka genomförandet av den nya rättsliga ramen och senast den 1 januari 2006 lägga fram en utförlig rapport om de erfarenheter som vunnits (artikel 31.3 i eldirektivet). **Om det nuvarande systemet, som visserligen innehåller möjligheter till reglering på europeisk nivå, men som inte omfattar någon "europeisk tillsynsmyndighet", i detta sammanhang visar sig otillräckligt bör man överväga att inrätta en europeisk myndighet med ansvar för tillsyn över elmarknaden och i sista hand möjligen även överväga en åtskillnad beträffande ägandet av de olika näten, eftersom man annars skulle ha kvar ett tekniskt monopol som överlevt sig självt.**